

1974|3

VIII. évfolyam 3. szám

Interjú
a munkásművelődésről

Tudomány és rutinmunka

Meditáció
– iskoláról, nevelésről

Történelmi nevelés
és hazafiság

A nógrádi munkásság
kialakulása

Jobbágy Károly, Fábri Péter,
Tamás István versei

A szocialista brigádok
és a film

IV. Salgótarjáni
Tavaszi Tárlat

Olvasónapló



PALÖCFÖLD

Minden születő új körül – a lényegéből gyökerező és a lététől függetlenül munkáló erőtereknek engedelmessé – óhatatlanul kialakul-elrendeződik az elfogult támogatók, az epés gonoszkodók és a pártatlan megítélők, a szószátyár semmittevők és a nemesítő cselekvők köre. A könnyebbik feladat: „leválasztani” az újszülött mellől a rosszindulat szószólóit. Már ennél sokkal nehezebb hasznos törvényt tenni a jóakarattal bábáskodók között. Mert hiábavaló és fullaszthat a gondoskodás is, ha éppen megnevelésben, félreértésben ágyazódik: bár eljuttathat az építkező tevésg, az ápoló jobbításba

beleveti a rontó torzítás magjait is. Szocialista holnapjaink percről-percre több Értőért kiáltanak.

Szembeötlően érzékelhető, ahogyan manapság már a centrális előkészítés, az irányzás és programadás tartalmi és módszerei is minőségileg új alapot teremtenek társadalmi továbbhaladásunk számára. Közelmúltbeli párt- és állami határozatok sora igazolja, hogy társadalmi-politikai törekvéseink főirányának változatlan volta nem zárja ki – sőt éppen feltételezi – a hangsúlyok áthelyezését, a belső ritmusváltást. Olyan igények felerősítését, mint például (sok közül egyként) a pers-

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

pektívikus és napi, az általános és konkrét komplex értelmezésének, alkalmazásának kívánalma.

Ez a magasabb minőségi szint persze létfeltételként kívánja – követeli meg az értelmezők – alkalmazók felelősségének növekedését: a politikát megvalósító tömegeket. Mert hatékonyabb, szélesebb körű, színvonalasabb mindennapi munka – ami irányadó dokumentumainkat kell hogy megvalósítsa – csak úgy bontakozhat ki társadalmi méretekben, ha ki-ki a maga helyén helyesen érti, a szocialista közösséget szolgáló szemlélettel vértetesen napi gyakorlatra váltja elveinket.

Mellékszálón, de lapunkat érintő példára hivatkozom a megnemértésről, amikor itt és most a megújult Palócföld mai törekvéseivel kapcsolatos vélemények egy rétegét kommentálom. A folyóirat karakterének megváltozása óta ugyanis nem kevesen adtak hangot félelmüknek, hogy talán kárát látja a kultúra, a művészet, az irodalom annak, ha aktuális társadalmi kérdések fellevezésére helyezzük a hangsúlyt, s hogy túlzott elkötelezettséget vállal (?), amikor munkahelyi és lakóterületi közállapotaink, a demokratizmus, a közéletiség mai, helyi problémáinak vizsgálatára szentel túlnyomó terjedelmi arányokat. A megnemértők és a félreértők álláspontja, félelme ez. Azoké, akik nem érzik, nem értik, hogy a misztifikált, „folyóiratméltóság” ellenében tett engedmények alapjára tudatosan építkezve végezzük elhivatott munkánkat. Közérdekű és köznapi befolyásoltságunkkal, osztályszempontjainkkal azt hirdelve, hogy az emberi, az emberi társadalmi tevékenység semmelyik formája nem függetlenedhetik a kultúrával, a művelődéssel és műveltséggel való kapcsolattól. S hogy ez a kapcsolat akkor igazán életképes (a praktikizmus dicsőítése nélkül értve ezt), ha kinek-kinek a társadalmi munkamegosztás szerinti posztján szolgál inspiratív erőül. Így érezzük hát szükségességét és természetes voltát annak, hogy egy gondolatmenetben essék szó demokratizmust és anyanyelvet, szocialista brigádmozgalmat és művészetet, iparfejlesztést és iskolázottságot érintő kérdésekről. Mert hitünk szerint ez az értelmezés, amely megfelel a komplexitás mai társadalmi igényének, s felel meg hasznosan mai napi feladatainknak.

A vidéken-lét örömeivel és gondjaival tetézetek mindennapjaink az országnak egy olyan szögében, ahol a tradíciók és a jelen valósága sokszorozott élességű fénybe állítják a tömegműveltség kérdését (ha mai társadalmi történéseink közepette egyáltalán elképzelhető a mienkétől „lefelé” eltérő intenzitás is.) A kultúrateremtés, a műveltségfejlesztés érdekében mind több és hathatóssabb eszköz igényeltetik, hogy valóban töretlen maradassék fejlődésünk íve. Ehhez a töretlen ívhez milliók elveinket megvalósító gondoskodása segíthet.

De hiábavaló és fullaszthat a gondoskodás is, ha éppen megnemértésben, félreértésben ágyazódik: bár eljuthat az építkező tevésség, az ápoló jobbításba beleveti a rontó torzítás magjait is. Szocialista holnapjaink percről-percre több Értőért kiáltanak.

Kassai-Végh Miklós

1974|3

VIII. évfolyam 3. szám

Tartalom

VÁLTOZÓ VALÓSÁGUNK

- 3 A művelődés központi kérdése: a munkásműveltség interjú Géczy János elvtárral, az MSZMP Nógrád megyei Bizottságának első titkárával
- 5 Dokumentumok
- 6 Pádár András: Próbafúrások
- 9 Keres Emil: „Indulatos gondjaink elillannak.”
- 10 dr. Fancsik János: Tudomány és rutinmunka
- 11 Kovács Ferenc: Meditáció – iskoláról, nevelésről
- 13 Fabulya Lászlóné: Történelmi nevelés és hazafiság

SZÉPIRODALOM

- 15 Jobbágy Károly: Anyánk
- 15 Szabó Ernő: Radnóti szobra előtt, Nyolc sor
- 15 Fábri Péter: Tótágas
- 16 Pál József: A regényolvasó
- 21 Solymos Ida: Változtass önmagaddá
- 22 Tamás István: Palócföld, Ködellik
- 22 Hargittay Attila: Ezen a földön

HAGYOMÁNY

- 23 Tamás Pál: A nógrádi munkásság kialakulása
- 26 Váci Mihályról

MŰVÉSZET ÉS KÖZÖNSEGE

- 27 Korill Ferenc: A szocialista brigádok és a film
- 28 Zengő Árpád: Csupán egy villanás

KÖRKÉP

- 30 IV. Salgótarjáni Tavasz Tárlat (Csongrády Béla)
- 30 A IV. Tavasz Tárlatról (Horváth György)
- 31 Olvasónapló (Szigethy Gábor)
- 32 Tallózás – Vita, de nem a vitáért (L. Gy.)
- 33 Még egyszer – de nem utoljára – a Makráról (Cs. B.)
- 34 A Pókháló filmen (Lakos György)

A címdoldalon Marosits István: Derkovits, a hátsó borítón Czinke Ferenc grafikája

PALÓCFÖLD

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

A NÓGRÁD MEGYEI TANÁCS MŰVELŐDÉSUGYI OSZTÁLYANAK LAPJA

Megjelenik kéthavonta

Felelős szerkesztő: Végh Miklós

A szerkesztőség tagjai: Csongrády Béla, Czinke Ferenc, Kerekes László, Kiss Aurél, Kojnok Nándor, Schneider Miklós.

Kiadja a Nógrád megyei Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Vida Edit. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest V., József Nádor tér 1. sz. Postacím: 1900 Budapest) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámára. A szerkesztőség címe: 3100 Salgótarján, Nógrád megyei Tanács Művelődésügyi Osztálya. Egyes szám ára: 5 Ft. Előfizetési díj fél évre 15, egy évre 30 Ft.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza.

74 4488 Nm NyV balassagyarmati telepe 1600 db.

Index: 25 925